

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:618

av **Niklas Karlsson (S)**

Åtgärder för konkurrens på lika villkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga antalet branscher som har personalliggare i kombination med oannonserade kontrollbesök och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla företag verksamma i Sverige ska vara registrerade i Sverige samt ha en juridiskt ansvarig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anmälnings- och registreringsplikt även ska gälla enskilda utländska näringsidkare som vill bedriva verksamhet i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Stora Branschgruppen består av representanter från arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer, bransch- och intresseorganisationer samt myndigheter vilka tillsammans arbetar för lösningar som ska leda till ökad konkurrensneutralitet mellan företag i Sverige. Samarbetet bör ses mot bakgrund av problemen med ekonomisk brottslighet samt olika former av skatte- och bidragsfusk. För kriminella organisationer och nätverk har företag blivit brottsverktyg. Det finns också ett behov för dessa att kunna tvätta brottsvinster och andra svarta pengar.

Både företag och anställda ska känna att de verkar på säkra arbetsplatser, där alla agerar enligt gällande lagar och regler. För att uppnå detta ska myndigheter kunna genomföra kontroller för att säkerställa att lagar och regler följs. Detta leder även till att företag som anlitar andra företag kan säkerställa att deras underleverantörer är seriösa.

Stora Branschgruppen har koncentrerat sig på tre krav som de presenterat för riksdagens ledamöter och partier. Dessa är: månadsvis redovisning av arbetsgivaravgifter och källskatter på individnivå, personalliggare kombinerade med oannonserade kontrollbesök i vissa branscher samt att alla företag verksamma i Sverige ska synliggöras.

I årets budgetproposition ligger ett förslag på de s.k. månadsuppgifterna vilket samtliga partier idag och i princip borde stå bakom. Inte minst eftersom det är ett krav från flera arbetsgivar- och branschorganisationer samt motverkar illojal konkurrens och skatteundandragande. Rent administrativt tar också företagen redan idag fram dessa uppgifter i samband med sina löneutbetalningar.

Personalliggare med oannonserade kontrollbesök fungerar väl idag inom hotell- och restaurang-, frisörs- och tvätteribranschen. Den tidigare regeringen Reinfeldt lade fram förslaget rörande tvätteribranschen. Systemet gäller sedan den 1 januari 2016 även i byggbranschen. Byggbranschen har också sitt eget kontrollsystem ID06 för att säkerställa vilka som vistas på byggarbetsplatserna.

Skatteverket har i ett tidigare regeringsuppdrag, som redovisades i oktober 2015, identifierat att det finns betydande problem med svartarbete i fler verksamheter samtidigt som personalliggare bedöms vara ett effektivt verktyg för att motverka detta. Regeringen har därför gett Skatteverket i uppdrag att göra en fördjupad analys och komma med författningsförslag. De verksamheter som utreds är närmast bilverkstäder, partihandel med livsmedel samt kropps- och skönhetsvård. Uppdraget ska utföras i samverkan med branschorganisationer, personalorganisationer och andra berörda. Skatteverket ska redovisa uppdraget senast den 1 april 2017.

Städ- och flyttbranscherna är två andra verksamheter som det kanske också finns anledning att diskutera personalliggare för. Inte minst städbranschen har ända sedan 1990-talet utpekats som problematisk utifrån mycket av svart arbetskraft och skatteundandragande, inte minst genom underentreprenörer. Bakom låga anbud på städning ligger tyvärr ofta illojal konkurrens genom dessa två företeelser. Inte ens i offentlig upphandling har man klarat av att bemästra dessa problem, mycket genom att en underentreprenörskedja ibland döljer de verkliga och ”svarta” utförarna.

Det förslag från Stora Branschgruppen som ännu inte kommit på plats är att alla företag verksamma i Sverige ska synliggöras. Idag finns svenska företag registrerade hos Skatteverket och/eller Bolagsverket. Utländska företag i Sverige kan ansöka om F-skatt, men det är inte ett krav. Svenska företag kan med andra ord bli granskade av både myndigheter, upphandlare och andra intressenter. Samtidigt kan de utländska företag som inte vill bli granskade välja att inte registrera sig. Att få ut information från andra länder kan vara besvärligt för den myndighet, upphandlare eller annan intressent som vill kontrollera att företaget sköter sig. Dessutom kan utländska myndigheter, inte minst skattemyndigheter, ha olika omfattning på verksamheten och kapacitet. Det svenska Skatteverket är ett föredöme i fråga om olika uppgifter och därmed uppbördseffektivitet. Ett allmänt intryck är att skattemyndigheterna i såväl Sydeuropa som i de före detta kommunistiska staterna ofta inte har samma kontrollkapacitet som det svenska Skatteverket.

För att möjliggöra konkurrens på lika villkor bör samtliga verksamma företag kunna jämföras och granskas. Därför ska en anmälningsplikt gälla för utländska företag som bedriver näringsverksamhet på plats i Sverige. Filiallagsutredningen (SoU 2010:46) föreslog att detta skulle gälla för företag som verkade i mer än sex månader eller med anställd personal. Den föreslog vidare att en kontaktperson med adress i Sverige ska utses om verksamheten pågår i mer än åtta dagar och bedrivs i Sverige med anställd personal. Med dessa åtgärder stärks de seriösa företagens möjlighet att konkurrera på sunda villkor. Samtidigt som missbruk av utländska företag kan undvikas. Idag väljer exempelvis en del svenska aktörer att bilda bolag i andra länder, som inte registreras i Sverige. Med ett krav på registrering får myndigheter bättre möjligheter att bedöma var

företaget och dess anställda ska betala skatter och avgifter och samtidigt stärka konkurrensneutraliteten.

Krav på registrering för utländska företag aktualiserar förvisso EU-rättsliga regler om handelshinder som bygger på principen om fri rörlighet. Frågan behandlades i samband med den dåvarande borgerliga regeringens proposition 2010/11:87 Utländsk näringsverksamhet i Sverige. Då blev det inget av registreringsplikten. Dessa EU-regler lämnar dock möjligheter för medlemsstaterna att vidta åtgärder utifrån allmänintresset. Motiven för Stora Branschgruppens krav – konkurrens på lika villkor, god ordning på arbetsmarknaden och stopp för en växande brottslighet – bör väga tungt i en sådan intresseavvägning.

Stora Branschgruppens krav gäller alltså företag. Det finns anledning att även se till att även enskilda utländska näringsidkare registreras t.ex. genom att kräva svensk F-skattsedel eller att de har anmälningsskyldighet till ett motsvarande register som det som ska gälla för utländska företag. Alla som bedriver näringsverksamhet, enskilt eller i företagsform, och alla som arbetar i Sverige ska vara synliga. Allt annat främjar bara brottslighet och skatteundandragande.

Niklas Karlsson (S)